

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот на четврт године 8 круна 75 пот
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 3 круне, на целу годину 4 круне, а за стран земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Срдита немоћ политичких лисица.

Познато је, да је сад пре неки дан у гроб положена лажна „народна“ странка из Хрватске и Славоније — изван домовине своје, на страни, у Пешти, као оно негда краљ Милан у Крушедолу.

У отаџбини те странке није ни једно звоно смрт овог мртваца огласило. Само се чуло промукло „клепетање“ „Дневног листа“ и других политичких прапораца. Та то је судбина свију издајица народа, особито кад им се образина сасма здере с лица.

При погребу те „славе“ покојничине били су од ожалостене свјете и славни „народни“ заступници и „слатки“ кумови и другови — *rag nobile fratrum* — др. Јоца Шеваћ из Руме — много заслужни и „слављена“ „исушитељ“ Срема — и на далеко чувени старопазовачки „господар Зеус“: Никола Петровић.

Жалосно је било и замислити, а камо ли видети своју напрасног мртваца троједничког у Пешти. Чисто човека не би по знао оне охоло, дрске, властољубиве, себичне, разметљиве и осветљиве чланове по роднице ове политичке покојнице. Сви су изгубили и срце и главу!

Политичко осведочење и самопоуздање им је мађијски нестало, као од руке каквог врача. Врач је ту био сам бан Пејачевић, а мађија: изјава банова, да оставља „народну“ странку, да по жељи круне и заједничке владе ступи у споразум са уједињеном српско-хрватском опозицијом и да управља земљом споразумно са овом новом странком!

Сад је требало погледати — управе сликати — ради вечне успомене и политичке поуке — лица или бар отегнуте носеве до сад „дичних“ заступника покојнице.

Један добар посматрач људских физиономија, а који је видео ове банкротисане политичке величине, вели да су добили прави изглед пропалих бервијанаца и грошићара!

А какве се све очајне масли врале у главама тих политичких „страдалника“ — не би могао ни највећи психолог — ни чу-

вени Ламброзо — пронаћи! Зна се само толико, да се при погребу том држали међу собом у највећој близини споменути славни кумови и — Чика Степа — јамачно што су блиско везани и на многим папиру. А и „водена“ задруга за исушење долњег Срема показале скорим, да ли је то пријатељство дошло од љубави њихове према води или новцу и — колико јако!

Само то знам — и без Ламброзо — да је ове „водене“ јунаке, Чика Степу, го сподара Николу и дра Јоцу полила као тошх вајхладније воде — тужна вест, да њих и њихову „странку“ оставља — бан!

То је значило, да их оставља не само политичка „свест“, него и живот — материјални Бан и власт управна је тим политичким фарисејима, експлоататорима и угњетачима била крв, срж у костима, „срце и памет“: **ЖИВОТ!**

Реците: зар није то онда „дивно“ по летице „уверење“, које се имало преко 50 година подупарати и од народа „издржавати“?!

Са сузама у очима растала се тужна својта на гробу своје „миле и никад не прежалене“ покојнице „народне странке“ — са сузама, али крокодилским и да сад од очајања и жалости, али не за својом „политичком“ странком, већ за материјалном егзистенцијом и мандаринским господством — онако павосво и од жалости за слепољено полете чак и на себе саме. Јер сад, знате, почињу та господа јавно прати прљаво рубље своје „миле“ и „незаборављене“ — покојнице! (Читај „Дневни Лист“) Али ојађеном срцу им више годи, кад нападну — ма и крадимце — ако ништа а ово славу свог политичког протавника.

Она иста пакосна судбина, која је уништила ту политичку кугу, која је себе иронички — управо цинички — називала „народном“ странком, урадила је, да се при враћању оних славних кумова са погребом тог немалог покојника из Пеште, у истом железничком возу, па и колима, враћао својој кући у Карловце из пештанског сабора, као делегат троједничког сабора и члан удружене хрватско-српске опозиције,

оне, која је баш заврнула пију славној покојници „народној“ странци — др. Борбе Кривојевић.

Знамо, да је др. Кривојевић био и про- ту кандидат Зеусу старопазовачком у срезу му, па да је Зеус дао пуцати из прангија и свирати мртвачки марш, кад су са избора у Ст. Павови пратили у свечаној поворци дра Кривојевића његови бирачи на железничку станицу!

Судбина, која сад не да више мира старим Куеновцима, хтела је, да су Кривојевића дочекивали и сад при повратку из Пеште његови пријатељи и поштовачи на станицама, кад се приближавао кући. Тако н. пр. у Новом Саду

Славни „исушитељ“ Срема и врли му кум — Зеус су завидљиво посматрали тај привор крадимце кроз прозор из свог купеа. Шаптајући су правили своје злосне и неславе примедбе. Али права мука настала је за ове политичке пропалеце, кад су стигли железницом у Карловце.

Можда је ова патња наступила тим већма, што су ови „политички борци“, све ближе стизали кући и попришту свог паповања и извлачења материјалне користи, утонули у дубоке и тужне мисли немиле јаве н. пр. др. Шеваћ: како ће сад изаћи на крај са управљањем у „воденој задруги“ долњег Срема; са бирачима у хртковачком срезу, с којима се братио и љубио, а обећавајући им куле и градове; како ће наставити локалну борбу и жури-налистичку битку са дром Жарком Милединовићем, који му је баш усео за врат са неким потврдама, рачунима и пригодама и т. д.

Господар Павове опет је помишљао: Шта ће. Боже, бити сад од мог мандаринског господарства у старопазовачком срезу; како ће сад приградити себи све закупе, купове и користи у Ст. Павови и околини? — Шта ћу са грађом по улицама, коју сам до сад држао годинама бесплатно поред толиких тужба? — Шта ћу са свињцима за које сам узео себи и својим присталицама земљишта на опћинском папњаку уз железничку станицу и стано-

ПОДЛИСТАК.

МАЂАРСКИ ГОСТИ У СРБИЈИ.

На земунској станици.

Српска лађа „Морава“ искрћена заставама српским и мађарским, добродела је на земунску станицу у пресрет мађарским гостима. На српској лађи били су већином новинари, али је било и других грађана. Случајно је у исти мах стигла на пристаниште лађа кад је и воз са гостима приспео. Су срећа је било и срдечно и бурно. На далеко се раздегало: „Eljen“ и „Живио“.

Госте је поздравио Паја Маринковић на француском језику и рекао, да ће гости бити само кратко време српских новинара, а чим ступе на српску земљу, тамо их чека цео Београд раширених руку. Жели када би се могло загрлити две нације мађарска и српска, као што се они овде сад грле. На овај говор одговорио је Виктор Ракоши, такође на француском језику. Моли српске новинаре, да се не поплаше великог броја мађарских гостију, јер не долазе као црне тиде злослутнице, већ као бели голубови братске слоге. „Морава“ је пловила Дунавом па онда Савом. Гости су се дивили београдском положају, а изненађени су били свету, који им је изашао на сусрет и прекривши чак и улице којима ће гости пролазити.

У Београду.

На београдској паробродској станици поздравио је госте Стеван Ђурчић на мађарском језику, који је говор саопштио Иван Иванић у српском преводу.

Ђурчић је говорио о заједничкој прошлости Срба и Мађара.

Ракоши је одговорио, да му је жао, што не може на српском језику да отпоздрави. И он се сећа заједничке прошлости и заједничке борбе, али нарочито поздравља што се рађа ново сунце, од једног две године, настаје ново време. Мађарски новинари на овом месту, на српском земљишту заклињу се, да се за вечита времена учврсти српско-мађарско пријатељство на срећу оба народа. После овога поздравио је госте први кмет београдски Тадић. Уверавао их је, да имају уза се симпатију целог Београда. Ракоши им је одговорио, да је уверен, да ће Београд као што је у прошлости био славан са јунаштва свога, бити славан у будућности са своје културности и величине.

За овим су гости уз пратњу својих домаћина сели у фијакере, да оду у одређене станове. Само су мађарски ђаци великошколци ишли по својој жељи пешке, а пратили су их Душановци. Мађарски ђаци били су обучени у атиле, на глави су имали валпаке, а уз бедра криве сабље. Улице беху начичкане светом. На прозорима силне женскије. Свуда се хорило „Eljen“ и „Живио“. Пред универзитетом зауставио је ход којем је била на челу војна музика и тамо је поздравио мађарску омладину председник „Побратимства“ Гогић, на што му је одушевљено одговорио вођа мађарских омладинаца С. Ковач.

Кад су пролазили поред споменика кнеза Михајла и мађарски ђаци чули да је кнез Михајло радио са Лајош Кошутом на балканској федерацији, ма-

ђарски ђаци прескочише ланце који опасују споменик, поскидаше капе и отпеваше Кошутову песму. Силна гомила света, која је била у онај мах на пијаци пред спомеником, поскидала беше капе и тронуто гледала ову сцену.

Концерт у народном позоришту.

У вече је био свечан концерт у народном позоришту.

Позориште је било препуно света у свечаном руву. У дворској ложи били су краљевић Александар и принцеза Јелена. Било је неколико чланова владе и врло велики број државника и политичара. Концерт је испао сјајно, а Илона Сојер која је певала беше претрпана цвећем. Кад је београдско певачко друштво певало мађарске песме и мађарску химну, публика је устала и стојећки слушала химну. После концерта била је вечера у гранд хотелу, коју су приредили српски новинари својим гостима. Прву је здравицу говорио П. Маринковић, председник новинарског удружења. Говорио је о крви коју су пролили Срби и Мађари, противу заједничког непријатеља, а сад их везује, што ће и опета имати борбу противу заједничког непријатеља. Да живи српско-мађарско братинство. Забрујала је мађарска химна. После је одговорио Ракоши. И опет жали што не зна српски, да може да говори од срца срцу. Потребно је да се Срби и Мађари разуму, јер су упућени једно на друго. Жели да што прдође време, када ће српски новинари говорити мађарским новинарима мађарски, а мађарски новинари одговарати им српски. За овим је наздравио посла-

ве људи, па ударају да се не може вонити друмом станица?

Како ћу од сад заповедати свим властима у Ст. Павови и околини, код суда, котарске области, жупаније и владе? — Како ће намештати и премештати учитеље и равне чиновнике власти? Како ћу дати казнити по власти моје противнике и како ћу сад претити суспензијом адвокату дру Миладиновићу, поповима неким и т. д.?

У то се зачу кондуктеров глас: „Карловци!“ Др. Краснојевић извиће из воца А њему се безброј грла одушевљених бирача и поштовача захори громовити поздрав: „Живео др. Краснојевић!“

За тим стаде говорити поздравни говор, већ са укопа нашег славног песника „Змаја“ познати и духовити говорник, професор карловачки Милан Будисављевић, који је бираним речима изразио љубав, приврженост и задовољство бирача према родољубивом им посланику, дру Краснојевићу, како је већ то описано у овом листу.

Сви су путници железнички изишли на ходник и доле, да посматрају овај дирљиви привор родољубља и политичке свести грађанске. — Искреност племенитих и идеалних осећаја, које су к томе имали необично вештог и искреног тумача у заносним, бираним и духовитим речима оног говорника, учинили су големи утисак и на путнике, па и оне из посве стране земље и народа.

Само је свака реч овог одушевљеног поздравца њиховог политичког противника и победитеља дубоко резала — управо као нож — у срце и савест политичку — ако би је имали — посланика политичке „народне“ странке, славних кумова: Шевића и Петровића.

И кумови су почели да из ходника ова посматрају овај славни дочак дра Краснојевића.

Али, када ја говорник Будисављевић достигао до висине свог говора, као бесомучан, тргнуо је за раме др. Шевић свог кума и друга политичког Петровића, те му љутито и огорчено довикао: „Хајде куме унутра, да не слушамо ове блувоваине!“

То је тако огрчено рекао, да су се угледали зачуђено други путници. Само је Зеус покорно послушао свог кума.

Неки странац по наречју брат Хрват, који је све ово чуо и видео, па и поступак славних кумова, зачуђено их је посматрао неко време, па рекао: „Та овима се баш ово не допада!“ А за шта? Брво је добио од говор: да су то два посланика пропале „народне“ странке, да путују баш са конференције, у којој се та странка разрешила, да је онај један повнат Зеус из Старе Павове, која су онак у сабору загребачком поздравили са: „Abzug Zeus“. А други да је др. Шевић, на вду гласу због управе во-

деном задругом у дољем Срему, преку пљивањем сиротинске земље и иначе, мада му је и избор у хртковачком срезу у сабору загребачком оспорен.

И брат Хрват примети на ово: „Сад разумем њихово негодовање и злобу радч дочека овог обљубљеног радикалног посланика. Њихов поступак у кратко речено значи: „кисело грожде лије!“

Један путник.

Седница посланичке куће.

На седници од суботе угарске посланичке куће продужена је расправа о индентитету.

Први говорник је био румунски народносни посланик Стеван Ч. Поп. Тужи се, што саборска већина није признала народносне странке и није им дала ме та у одборима. Мађари се радо позивају на енглески парламенат, па да ли би се тамо то догодило, да се не призна једна странка? То је узалудна нојевска политика, што неће да знају за народносну странку. — Разликује појам политичког народа од појма генетичког народа. Овај последњи је то исто што и појам народности Фрања Деак је и мали рутенски народ (пук) називао народом. Барон Јосиф Етвеш је писао: „Хоћемо да се народности у овој држави не осећају слободнима само као појединци, него и као народности“. Фрања Кошут је био саставио такав један нацрт устава, због кога би данас каменисали народносног посланика. По овоме нацрту: „народности могу сачињавати заједницу у општини, у жупанији, у држави исто тако као и вероисповедна тела, да би неговали своје народносне интересе; могу бирати себи главаре и називати их како хоће, исто као и вероисповести; могу држати саборе, доносити одлуке, државана не може ништа друго захтевати, но да ти сабори буду јавни. — Мађари немају ни каквих већих повластица него народности“. Не разуме зашто неће да признају народносну странку сада, када су је признавали свагда од 1861. па све до 1887. год. Народносни посланици су једина опозиција у сабору, а сваком парламенту је потребна опозиција. Ограђује се против општег, да народносни посланици воде опструкцију. Критикује владин програм и замера јој, што само потражује, а не брине се о интересима народним. Указује на невоље народносне и у погледу школа, као и администрације и финансија. Народносници се посланици боре само за заштиту интереса својих санародника. Уверен је, да би се народностима могло доста помоћи и без донашања нових закона, али како се влада не стара о овоме, нема поверења у њој и не прима предлог.

Затим је говорио Ернест Ковач, а после њега министар-председник Векерле.

рила Србе и Мађаре да буду браћа. И из Босне и Херцеговине стиже глас колико се одушевљавају за српско мађарско братство. За тим је отпављен Фрања Кошуту у Будимпешту бравојав. За време банкета свирали поред српских родољубивих песама Кошутову песму и химну. После поноћи ушао је један број српских младих официра из побочне дворане у дворану где је био банкет. И сели код мађарских ђака. И једни и други извукли су своје сабље укрестили их и заклели се да ће једно друго бранити до смрти. Тога дана пред вече приредили су српски и мађарски ђаци, демонстрацију у корист братства и позвали су и београдско грађанство. У тој демонстрацији учествовало је наше хиљада људи. А предњима су носили српску, мађарску и хрватску заставу. Прошли су и поред краљева двора где су бурно и дуго викали „Живео“ и „Елјен“ а заставе се прод двором поклониле. Краљ се није појавио.

Трећи дан.

Трећи дан су се кренули гости у Смедерево. Лађа „цар Никола II.“ била је исквићена српским и мађарским заставама и гранама. Кад је лађа кретала из Београда силан свет ју је испратио уз одушевљено „живео“ и „елјен“.

Кад се кретала лађа из Београда приспела је у Београд лађа, на којој беше пуно хрватских путника који су викали: „живели Мађари!“ — А женске су бацале цвеће. На целом путу крај Дунава, поздрављали су мађарске госте, махали су марамана, викали „живели“ и пуцали из прангија. Младеж је ска-

У своје дугом говору, у којему се осврнуо на замерке против предлога о индентитету, одговорио је народносним посланицима и говорио је и о народносном питању. На замерку народносних посланика, што влада у своје програму није споменула народносно питање, рекао је, да је то с тога, што влада не жели да сабр сада решава о томе питању, него ће стајати на данашњем правном основу и владина задаћа може бити само то, да прибави важности том основу.

Фердинанд Јурига: То је умесно! Само учините то! (Вика.)

Министар предсе Викерле: Даље нам замерају народносни посланици, што их нећемо да признамо као засебну странку. Први услов, да се једна странка призна као политичка странка је то, да се зна те странке програм, њени смерови. Господа народносни посланици удружили су се овде на основу равних програма, не знам ради каква смера. Мислим ради надзора вршења захтева народносног закона.

Јурига: И у интересу опћег бирачког права! (Вика на крајњој левици: То није народносно питање!)

Векерле: Не можемо вас признати као политичку странку, јер — колико ми је познато — до сада нисте издали заједнички, уређен програм, у којему би били наведени ваши смерови. Ви бисте желели да се влада у првом реду бави народносним питањем — ми пак хоћемо да створимо опће благостање да помогнемо народу, желимо чистоћу јавнога живота и администрације, хоћемо да створимо непристрасност — а у томе свему имају удела и народности. — Затим је говорио о сцијалним питањима, те је прешао на народносно питање. Он не може дозволити, да се ствари представљају тако, као да у овој држави има два стањења: мађарско племе, које влада и угњетене народности. Хиљадугодна прошлост ове државе доказује, да смо ми — Мађари — свагда једнаком мером мерили повластице свакоме. Неко се овде од госпде позивао на Драка, Кошута, Етвеша, Андрашија. Дух ових великих људи и данас живи међу нама и није право, када се и ова влада ставила на то становиште, да мојално жели поступити према народностима, када је рекла шта може, а шта не може, да онда представљате ствар тако, као да се хоће нарочите повластице мађарско племену, а народности да се угњетавају. Све наше правне установе постављене су на начело равноправности. Покажите ми један закон, који разликује Мађара од Немађара. И не само да је равноправност у законима, но и у примени закона, па и у администрацији. У потпомагању јавних уставова ми меримо према броју душа. Јуче се г. посланик Мушицки позивао на то, да има — не знам каквих — повреда српске цр-

ник Золтан Ленђел и изјавио да је мађарски народ увек готов, да се бори за слободу српског народа.

Други дан.

Другог дана су мађарски гости разгледали београдске знаменитости, па разгледали и краљевски двор и онда су били у Толчидеру на ручку. Толчидер је био исквићен српским и мађарским заставама, а музика краљеве гарде свирала је. У вече у 9 сати била је свечана вечера код Коларца, коју је вечеру приредила београдска општина. Учествовало је на вечери око 500 особа. На вечери су били генерали Грујић, Пера Велимировић, Гига Гершић. Председник општине, поздравно је госте врло срдачно, а одговорио му је Мор Гелери. Гелери је у својој здравици предложио, да се ради утврђења српско-мађарског братства, да се у Београду приреди српско-мађарско пријатељство. Као залугу тога пријатељства, моли да му даду српску заставу, да је носи у Будимпешту. Маринковић му је предао српску заставу, коју је Гелери пољубио. Гига Гершић здравио је гостима на француском језику и напоменуо, да је већ Лајош Кошут, увидео потребу да Угарска буде у пријатељству са балканским државама.

Говорник се нада, да ова посета није обична, него ће бити од историјског значаја.

Јован Хок здрави српско-мађарским јунацима и вели: ми носимо српску заставу у Будимпешту, а ево и вама предајемо мађарску. При том развија мађарску заставу и предаје је Маринковићу уз највеће одушевљење. Маринковић говори да је судбина ство-

кала у Дунав и пловила лађу у сусрет. У Смедерево изашла је скоро цела варош да дочека госте, где их је на пристаништу поздравно дочекао. Позивао се на Бранковићев град, где је толико проливено заједно српске и мађарске крви и завршио тиме како се Срби и Мађари морају сложити и сбратимити ако хоће да сачувају своју независност. Јован Хок, захваљив се и говорио у истом правцу. Он рече: Ми се морамо сјединити, не за то да одузимамо туђу слободу, него да бранимо своју. После овога отишло је друштво у град Ђурђа Бранковића-Смедерева где су прегледали знаменитости. Одатле је отишло друштво под огромну сеницу где је град Смедерево приредило ручак својим гостима. Стубови сенице били су исквићени мађарским и српским тробојницама. На средњем стубу била је слика Лајоша Кошута, а са стране српске гусле и оружије. По ручку је изговорио прву здравицу на мађарском језику Иван Иванић, шеф српскога преобироа. У своје говору износио је оне задаће, које од сад у корист српско-мађарског братимства има да изведе српско и мађарско новинарство. Одговорио му је Хок, да је мађарско новинарство свесно тога позива и да ће га извршити. Ручак је био веома пријатељски и гости су се бурно испраћени вратили у Београд. У вече је био комерс на Калимегдану, који је испао свечано, а сутра, у уторак, зором у 5 сати крећу се гости у свој завичај.

квене автономije и да је министарству задржано, као највишем форуму, суђење у автономним ствари. Ово стање су изавале размирице између хијерархије и сватовњака. То није никаква повреда, јер ту долази само до важности по праву извоље законитих форума (!?). Што се тиче школе, истакао сам, да ми не желимо ограничавати, угушивати просветан развитак и слободу подизања школа народностима. Само једно желимо: да се у свакој установи, свугде испод мађарска државна идеја и мађарски народни карактер ове државе.

Што се тиче извршавања народног закона и површе овога, на које се ви позивате, ми нисмо у стању извршити ваше захтеве у погледу јевика.

Аурел Влад: Е да! (Вика).

Векерле: Ја нисам у стању испунити код средњих власти оне захтеве народног закона: да се на оном истом језику донесе пресуда, на којем је језику написана молба. Али држим за оправдано, да се у кругу опћинске администрације постепено удовољава захтевима народног закона, што ћемо и чинити. (Одобравање). Даље ћемо званија давати и онима, који не припадају мађарском племену, него по јединим народностима ако докажу потребу спрему и тиме ћемо стати на пут бар великом делу оних невоља које су до сада изнешене. Али даље преко овога нећемо ићи; нећемо дозволити уздрмати оне стубове, који осигуравају остварење мађарске државне идеје. (Одобравање и тапшање код мађарских странака; немир и вика међу народносним посланицима). — Ми нећемо спречавати ваше културно развијање, ако ви уздржете пред очима државну идеју и очување мађарског народног карактера. — Спомиње „Матицу Српску“, с којом се исто тако поступа, као и пр. и са „Кшифалудијевим Друштвом“. То ни у једној држави нећете наћи, само код нас. (Мађарске странке вичу: Тако је! Крећање и вика међу народносним посланицима. Председник опомиње Милана Хоџу, да не упада говорнику непрестано у реч). Да са језичког гледишта чинимо територијалне поделе, то ради јединства мађарске државе не можемо никако и то не дамо да се оствари. (Одобравање и тапшање).

Говори затим о изборној реформи. Да нас је — вели — изборно право већаво за цензус. Овај се цензус једнако употребљава без обзира на племенску и народносну разлику. Кад би се пак употребљавао у модерном смислу, онда би број народносних бирача јако опао. Ми смо се ипак решили, да уведемо опће бирачко право. Хоћемо да на главе, без обзира на сваки цензус, установимо право бирања. Отуда ће баш народности имати највеће користи и политичке предности. Победија, да има какве несугласице међу удруженим странкама у погледу завађања опћег изборног права. Ну ово се не да брзо остварити. Потребно је, да се најпре одреди, како ће се бирачи пописати, како ће се установити бирачко право, како ће се правилно поделити окрузи, затим сам изборни поступак, суђење о изборном поступку и др. Ово је толики посао да га влада не може за кратко време обавити. Не треба унапред осуђивати но треба сачекати предлоге, односно читаву хрпу предлога и ови ће уверити г. г. посланике, да влада хоће ово питање да реши према свима захтевима напредног доба. — Оврће се још за тим на говоре народносних посланика: Попа и Влаха. Позива све посланике на рад у корист заједничког добра и препоручује предлог о индентитету.

О овом говору министра-председника Векерла проговорићемо у првом броју.

После одмора говорио је словачки народносни посланик Фердинанд Јурига. Нема поверења према влади крај свег говора министар-председника, чија софистичка мудровања нити су уверила, нити умирила народности Тражи словачку гимназију и док Словаци ову не добију, неће се ни он, ни Словаци смирити, ма их повешали. (Балог, Збораји, Сас и други непрестано упадају у реч говорнику и вређају га погрдним речима. Председник

Јосифа Саса упућује на ред.) Јурига затим критикује програм владин. Предлог о индентитету не прима, но подноси предлог за одлуку, да посланичка кућа изашпе један одбор од 30 чланова, који ће испатити злоупотребе при последњим изборима и проучити народносно питање.

Пошто су одредили дневни ред за идућу седницу, прешло се на интерпелације. Андрија Ахим интерпелише у ствари многих забрана народних зборовова. Народносни посланик Милан Хоџа интерпелише у ствари радничких зборовова и удруживања. На ове интерпелације одговорио је одмах министар-председник Векерле, ме сто министра унутрашњих послова Андрија, који није био на седници. Рекао је, да је неумесно така питања често потравати јер се тиме дражи народ. Већина је наравно с допадањем узела на знање и овај одговор министров.

Хрватска и Славонија.

Неповјерење „народном“ посланику.

У Вировитици одржана је јавна скупштина изборног котара вировитичког 14. (27) маја. Скупштина је изразила своје неповјерење грофу Аладару Јанковићу наметнутом посланику и позвала га, да положи саборски мандат.

Делегати за учитеље

Хрватско-славонски делегати у Будимпешти предали су представку министру Јосиповићу, да поради за учитеље основних школа, да и они као и државни чиновници добију право попушта на државним железницама.

Положио мандат.

Председништво сабора добило је од валповачког „народног“ посланика грофа Густава Нормана писмо, у коме јавља да полаже саборски мандат.

И он је — престао.

Смрт „народне“ странке повукла је за собом и своје чело „Дневни Лист“. И он је престао да излази. Једва годину дана што је трудио се, да опере и одржи своје „величине“, па сиђе у гроб. Нека се тјеша, да је прекасно никао и да је са пар дана преживио своју странку. Политичко новинство ништа не губи с престанком „Дневног Листа“, као што и смрћу „народне“ странке добива.

Вести из места и са стране.

Црквена слава на Ченеју.

Јуче, на други дан Духова — као сваке године — била је слава црквена на Ченеју, која је врло сјајно испала а посећена многобројним гостима. После подне је сечен колач, којом приликом је пало неколико врло лепих и родољубивих предмета. Председник новосадских црквених општине Петар Павловић био је присутан са неколико одборника, а био је предмет опште пажње од стране наших родољубивих ратара. Цела ова свечковима је текла мирно и достојанствено.

На Вранкову гробу.

Јуче је Вранков гроб био посећен од гостију са свију страна Српства. Цело Стражилово је било поплављено сјајним светом српских гостију: Из Бачке, Баната, Срема, па Босне, Херцеговине и из Србије. Ово је најбољи доказ, да Вранко живи, да је његов дух свеж међу нама, и да ће постојати у нашим грудима док је Српства. Дан је био леп, свуда зеленило, све ти је то раздрагано и весело.

Како се ради у Срему?

Пишу нам из Срема: Лазару Сушићу из Кузмина дао је неко прошлог избора од странке кандидата др. Жарка Миладиновића да лепи плакате по кућама. Исти Лазар је то и учинио а одмах за њим ишао кузмински надредар по заповести наше кузминског Николе Љубобратовића опћинског бележника те је све плакате здерао са зидова из освете. После неколико дана исти Лазар свади се са женом то чује надредар и одмах Лазара затвори и попрети, да ће га тући. Лазар бојећи се метне риглу изнутра у затвору, те му нису редари могли доћи. Али су наћу споља викали да отвори али овај није смео отворити до дана. Кад је било време канцеларије направи се пријава котарској области да је Лазар Сушић полудио и отерају га у Митровицу где је био у затвору 48 сати. Изведу га пред котарског лекара и лекар утврди да је човек

сасвим здрав и пун га кући. При поласку Лазар рекне приставу Јелићу: Знаш зашто сам луд и био затворен зато што сам лепо Миладиновићеве плакате, а да сам Недељковићеве лепо био би паметан. На то му је реко Јелић: Сад иди кући па отеп лепи па ћеш опет овамо доћи и још горе проћи. Сутра дан је ригла на затвору поломљена да се не може више изнутра затворити, па кад буду хтели тући да могу ноћу улазити у затвор.

Друга југословенска изложба.

Одлучено је још за време држања прве јужнословенске изложбе у Београду, да се друга јужнословенска изложба одржи у престоници Бугарске — Софији. Изложба ће се одржати ове године. Уметничко друштво „Лада“ у Софији чини припреме и већ су изабрани разни одсеци, који ће руководити сав посао око друге јужнословенске изложбе.

Заразне болести у школи — и закон.

На предлог главног санитарског савета — не код нас у Угарској, разуме се — него у Француској забрањено је детету ићи у школу после прележаних богиња, дифтерије, скерлета (шарлаха) за 40 дана, мрасе 16 дана, заушак 10, великог кашља 21. Лекар, који је дете лечио може, — у случају потребе ту заразну болест и продужити. — А како је код нас? Ко о том још води бригу и надзор.

Отац 52 детета.

Близу Сегедина у Хенцфалфи живи тај сретан и благословени човек, који се назива оцем педесет двоје деце. Од педесет и двоје деце четворо су му само умрли а 48 су живи и здрави. Исте том му оцу је Жигмунд Секељ. Он се у 51. години по четврти пут оженио. Последње двоје деце што су му се родили навршило је број 48. За то двоје деце већ се не брине он пошто је иначе сиромаш човек, и ако је богат у деци. Њих је сместио у државни дом за сироту децу. Од тог чопора деце је 31 мушко а 17 женских — благословен отац. Ако су му сва деца способна за војнике — онда је он сам лиферовао држави по компаније војника.

Брзојави „Застави“.

Стигли 23. маја.

Атентат против шпанског краља.

Барселона. Претресли су школу „Е-колмодеи“ где је становао атентатор Морал. Тамо су нашли анархистичке књиге и слике анархиста. Већина професора те школе су анархисте, управитељ је ухапшен.

Мадрид. Нађене су хаљине атентатора на пољани код Мадрида. Атентатор је после атентата одмах побегао у поље.

Из угарског сабора.

Будимпешта. Министар-председник договорио се са председником народносног клуба Михалијем. Михали је обећао да ће говорити само један говорник ако га Мађари мирно саслушају. Министар председник је то усвојио. Председник сабора Јуст изјављује сажалење на губитку Јулија Лукача. Изјављује пренераженост због шпанског атентата и радост да су краљ и краљица мирно прошли.

Саопштава да се Баћањи захвалио на печујском а Полоњи на унгарском мандату. Посланик Ковач пријављује приговор против избора барона Југенфелда, јер он у смислу закона не може бити биран. — Изјава, да су народни посланици захвалили се на мандату у одборима примљена је од Мађара са „Елјен.“ Говорио је од народносних посланика Аурел Влад. Он је огорчен што сабор није признао народносно странку, енглески сабор признао је чак Ирце. (Посланик Збораји каже: Државно право има овде само мађарски народ). Влад: Тако државно право не познајем. Вели, да народности имају свој програм; туји се што се народносно закон не испуњује. Тражи да се поштено изведе изборна реформа. Прота Молнар полемисе са послаником Јуригом.

Др. Евгеније Барац

започео је своју лекарску праксу у Глајхенбергу у Штајерској, лечилишту за болести плућа и срца.

Адреса: Dr. EUGEN BARAC

Gleichenberg.

О г л а с.

Српска православна црквена општина у Чаглићу (крај Липика) у Славонији услед закључка свога одобреног по Е. А. О. у Пакрацу, расписује дражбу на мањак на дат 4. (17.) јуна о. г. у подне:

а) бојадисање цркве изнутра, прорачунато на К 1790 и

б) набавка и постављање тесаног камена под гвоздене тарабе пред црквом, прорачунато на К 240.

Утецатељи полажу 10% јамчевину од прорачуна своте.

Црквени одбор задржава си право избора подузимача.

Планови и трошковници могу се видети код председништва црквене општине.

У Чаглићу, 15. (28.) маја 1906.

Српска православна црквена општина.

658 1-1

О Б Ј А В А.

Стављам до знања свима мојим поштованим гостима, да сам рестаурацију

„Зеленог дрвета“

преместио у бившу велику башту, где сам сместио угодан салет, који садашњој сезони потпуно одговара.

Моји поштовани гости заиста ће бити изненађени, када и налазе нађу она иста укусна јела, природна пића, те добру и тачну послугу. Потрудио сам се, те сам за ноћште спремио соба у бившем хотелу „Империјалу“, за смештање кола удесно сам прикладне шупе а за коње задржао сам и надаље оне исте стаје.

Све што чиним, чиним да своје госте и надаље задовољим, да не би своје старо место изоставили, те их молим, да ми и од сада посетом својом повеће своје поклањају, да ме потпором својом у садашњем промењеном положају потпомажу, за које ћу им снага благодаран бити, уз настојање да их у свему задовољим.

Молећи за што многобројнију посету и одзив бележим се са штовањем

Јулијус Принер

гостионар код „Зеленог дрвета“ у Митровици.

607 3 3

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Из слободне руке продајем своју кућу са великим плацем у ханској улици бр. 19. Купци нека се обрате на власника

Васу Вучковића
темеринска улица 40.

590 4 -10

Суботичка српска штедионица д. д.

П О З И В.

Деоничари „Суботичке српске штедионице д. д.“ овим се позивају да на

ванредну скупштину

која ће се у недељу 10. јуна т. год. после подне у 3 сата у просторијама завода одржати, — доћи изволе.

У смислу § а 19. основних правила деоничари, који желе учествовати у скупштини, морају 8 дана пре ове своје на се писане признанице о уплати деоница у благајну завода положити. О депоновању признаница даје се потврда, која служи као исправа за скупштину.

ПРЕДМЕТИ:

1.) Промена §-а 11. основних правила у смислу одлуке судбеног стола под бројем 7612/1906.

2.) Промена §-а 35. основних правила у погледу б. оја управе.

3.) Избор 2 члана управног одбора у смислу §-а 40. основних правила.

4.) Избор 1 члана надзорног одбора на место за књиговођу изабратог Ненада Бешлиног.

5.) Оверовљење записника.

6.) Евантуални предлози.

Суботица, 27. маја 1906. године.

За управу:

Душан Радић

председник управног одбора.

626 2-3

Новосадска филијала

Тешманске угарске Комерцијалне банке

прима већ сада пријаве за

НОВИ СРЕЊКИ

које ће скрив издати

Угарска хипотекарна банка.

О овим сређкама издате се проспекти у току овог месеца.

Овим сопственицима 3%-них сређака, који желе да употребе своје право на конверзију, осигуравамо потпуну номиналну вредност у новим сређкама, а оне странке, које буду желеле, да набаве нове сређке за готов новац с највећом готовошћу потрудићемо се, да их задовољимо.

Спровођање конверзије и примање прирешетке ради набавке сређака за готов новац, вршимо уз оригиналне услове бесплатно а по жељи, дајемо на исте и предујмове под најпovolјнијим условима.

641 2-3

Т Р А Ж И М

дописника српско хрватскога и немачкога језика вјешта свим контоарним пословима. Повуде са ознаком плате и досадашњег службовања нека се шаљу на фирму

О. Колмар и друг,

трговина вина и жестоких пића на велико у ЗАГРЕБУ 605 2-3

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА Марка Јовановића

У ПАКРАЦУ

потребује једног старијег помоћника, вештог детајлисту (20—25 год.) Захтева се знање српског, немачког и мађарског језика; вешти излог аранжери имају првенство. Ступање најдуже до 15. јуна о. г. Понуди има се и фотографија приелжити. 611 4-6

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

МИШЕ НИКОЛИЋА

у Инђији (Срем)

потребује 2 старија и 2 млађа помоћника.

628 3-3

С Т Ј Е Ч А Ј.

„Црногорској Банци“ потребан је управитељ. Кандидат треба да има потпуну стручну спрему, да је био у сличним заводима и показао практичну способност и да зна поред српског језика и још један од страних језика: француски, немачки или италијански.

Ко жели заузети ово мјесто нека најдаље до 15. јуна т. г. п. с. к поднесе потписаноме одбору своју понуду са условима, које поставља, увјеренима о својој теоријској и практичној спреми и нека овначи најкраће вријеме у ком би могао дужност преузети.

Цетиње, 9. маја 1906. год.

660 1-5

Привремени одбор црногорске банке.

О Б Ј А В А.

Штованом грађанству као и надлежној околини, част ми је до повољног знања ставити, да сам од 1. маја о. г. карловачки дунавски превоз отпочео са

ПАРНОМ ЛАЂОМ

руководити, те кроз парни саобраћајни систем надам се, да ће ми за руком поћи све досадашње тешкоће и неприлике, које су служиле за некорист путника и грађанства на упитном превозу отклонити. С тога умољавам штовано грађанство и путнике, да извољу мом подуже доволно пажње поклонати и мене у мом подужењу потпомагати.

На упитном карловачком дунавском превозу вршиће тачну прописовну саобраћајну службу парна лађа без обзира на критично доба, јер ће свакога сата уз врло повољну превозну таксу са штованим путницима Дунав пребродити.

Са особитим поштовањем

ФРАЊО ЛОВРЕКОВИЋ

515 6-

закупник карловачког градског дунавског превоза.

ШТЕДЊА

ЈЕДИНСТВЕНИ НОВИТЕТИ.

Дичне Српкиње и Словенке! Јављамо вам да се спрема први вагон нове Југословенске цигуре, — у свима кутијама и папирним завојима умешано је 1/3 праве Ја Перл кафе, тако да при кувању кафе довољно је половину мање цигуре метати. — Југословенска цигура израђена је из чистог бираног циноријског корена, — а по стручној хемијској анализи краљ. Србије испитана, и доказано је да је Југословенска цигура јединствена која у себи не садржава никаквих отровних састојака и као таква је и најздравија, укуснија од свих других. — Зато дичне Српкиње и Словенке „помажите своје“ и снабдевајте ваше домове само Југословенском цигуром. — Ова цигура може се добити у свима бољим трговинама.

Наручбе за Војводину прима

Господ. ЈОВАН ТОТОВИЋ
Нови Сад.

Генерално заступство
КОЛОНИЈАЛЕ ДИМИЋ

Београд
пошт. фак 102.

610 3-5

Немењен дар
Доброгворној Задруги Српкиња К 25. Српског
Трговачког Удружењу К 25 — од вагона.

Немењен дар
„Приреднику“ К 25. — Друштву „Змај“ К 25
од вагона.